

ESZMÉK ZSIBVÁSÁRA. IS

Allatvásár, bazár, bolhapiac, búcsú, fekete piac, lengyel piac, ócskapiac, ószer, tejpia, vásár, zsbivásár, sőt cirkusz és fesztivál – erről szól a fölkerés. Hogy ezekről írának a szerzők.

A szám ötletgazdája és egyben kijelölt koordinátora megbetegedett. Leszokott a dohányzásról, „nem bírja a zsebem, muszáj”, mondta a telefonba. És a dohányzásról való leszokás – én, aki bármikor, bárhol le tudok szokni, csak tudom! – mindenféle nyavalyákkal jár: depresszió, féktelen zabálás és az amúgy is meglévő súlyfölség tovább növekedésétől való rettegés, melankólia, életuntság, munkaundor, kishitűség. Ráadásul nem csak szerkesztőm betegedett meg, hanem a számítógépe is. Már a káoszelmélet előtt tudta a bölcs nép, hogy a káosz mélyén valamiféle sajátos rend uralkodik. A baj csőstül jön, akit ver az isten, azt rugdossa is, mondjuk, ha baj baj hátán ér bennünket. A káoszelmélet pedig kimondja: ha lezuhan egy repülőgép, akkor sokkal nagyobb esélye van annak, hogy lezuhan még egy, mint egyébként.

Igy rám maradt ennek a bevezetőnek a megírása (is), mint afféle társkoordinátornak.

A piac szavunk olasz eredetű, horvát és/vagy szerb közvetítéssel került a nyelvünkbe, a vásár perzsa jövevényszó, az ósmagyar korban honosodott meg, pontuszi kereskedők révén, a bazár újperzsa, a németből vettük át. Migráns szavak. Dédelgetem, simogatom őket. A szerzők némelyikét szép szóval, némelyiket szókorbáccsal vettem rá az együttműködésre. Írtak ezek mindent. Körbeírták a világot. India bazarjaitól Vajdaság, Horvátország, Magyarország, Olaszország, Németország, Törökország, Tunézia (ócska)piacain át egészen a Szilícium-völgy számítógép-ószereig van itt minden, mint... mint a búcsúban. A (bolha)piacok, vásárok azonban nem csak a szükséges és szükségtelen élelmiszerek, különféle fogyasztási cikkek és csetreszek átvételéről szólnak, hanem beszélgetések, pletykák, hírek színterei, eszmék cseréinek agórái vagyis. S ez a forgatag az eszmék mellett az érzelmek forgataga is: szerelmeké csakúgy, mint vesztéseiké – érzések csepcselése, múlhatatlanul kido-básra ítélt. Erről szól a Zsbivásár című számunk. Óvja Pallasz Athéné, aki többek között a művészetek istennője, e szám szerzőit, akik egyéb munkáikat tették félre kedvünkért, hogy ez a szám létrejöhesse. Áldja meg őket Szalézi Szent Ferenc, az írók és Szent Brigitta, a költők védőszentje. Fogarassy Fannyt pedig, akinek fotóival illusztráltuk a lapot, oltalmazza a szentként tisztelt Veronika, kendőstül.

A piacozókat, a vásározókat, a bazárosokat meg védje továbbra is Hermész, Mercurius és Assisi Szent Ferenc. A vásárlókat meg Ananké, a szükség istene, vagy Fortuna, aki tuggyukki.

Még valami.

A zsbivásár „zsb” előtagja ismeretlen eredetű, és a tolvaj jelentéssel bírt. Bár nem tudom, mi következik ebből.

BOZSIK Péter

POR MEG PÁRA

Vázák, tálak, cseppkövek, kristályok, hegyek. Tárgyak, melyek úgy jelennek meg, mint valamiféle ismeretlen távoli kultúra emlékei, mint egy megkövült pillanat. Ahhoz hasonló ez, ahogy a kerámia tárgyak égetése során rögzülnek a puha agyagot formáló érintések. Egy olyan fluid állapot merevedik ki, ahová már nem lehet visszatérni; puha gondolatok kőkeménnyé szilárdulnak – pont ahogy a tág értelemben vett emberi kultúra formái is kialakulnak.

Ezeknek a leletszerű tárgyaknak valójában azonban nincs saját történetük, a kerámiákon látható törések és repedések nem a sokévnnyi használatból keletkeztek, a cseppköveket, az apró kavicsokat és a hegyeket nem a természet formálta, a sziklafalat nem az eső mosta tisztára. Ezek a tárgyak csak mímelik a rájuk rakódott történeteket, és így teret adnak annak, hogy másként tekintsünk rájuk, hogy valójában belenézünk egy kerámia váza üres tekintetébe, vagy egy széttört tál repedései közé.

A kiállításon a törések és javítások hangsúlyos elemként jelennek meg. Az alkotók a kerámiáikban nem fedik el ezeket a sérüléseket, hanem elválaszthatatlan alkotóelemként tekintenek rájuk, vagy akár kifejezetten kihangsúlyozzák azokat. Így rajzolnak ki a tárgyak egy eltűnt, fiktív kultúrát. A leletek alatti puha felület, a kék szőnyeg lehet egy ásatáson vagy múzeumban szortírozáskor, jelölhet folyót, amely a partjára mossa ezeket a tárgyakat, vagy lehet akár egy bolhapiacra a portéka alá terített ponyva, amelyre az árus kipakolja egy elmúlt korszak immáron fölöslegessé vált eszközeit és díszeit.

(Meir FELDMANN–SZALAI Borbála)

